

050113

**ระบบการศึกษา, ค่านิยมสังคม,
ศาสนา และวิทยาศาสตร์
ผศ. ศรวณีไฮ้ อูซุมวาท**

3. ท้องถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์

- 3.1 รากฐานของท้องถิ่น — เศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม
กับการพัฒนาชุมชน
- 3.2 ระบบทุนและการเคลื่อนย้ายทุนสู่ท้องถิ่น
- 3.3 ระบบการศึกษา ค่านิยมสังคม/ ศาสนา/ วิทยาศาสตร์

ระบบการศึกษาไทยกับขบวนการปรับสู่ความทันสมัย ในสมัยรัชกาลที่ 5

- เดิมการศึกษามีศูนย์รวมอยู่ที่วัด — พระ/เณร — ชาย
- การขยายอาณาภิคมของตะวันตก กับการตั้งรับ

**ความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาเปิดรับแนวคิดตะวันตกเพื่อ
รับมือกับการขยายอาณานิคม**

- การส่งพระโอรสและลูกขุนนางไปเรียนวิทยาการต่างๆ
การทหาร, แพทย์, วิศวกร - การช่าง, กฎหมาย, รัฐศาสตร์
- ความจำเป็นต้องเรียนภาษาอังกฤษ

จากบทความ “การวางรากฐานการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ” โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธร เทพรัตนสุดาฯ (พระยศขณะนั้น พ.ศ. 2530) ทรงสรุปเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อ

1. การฝึกคนเพื่อรับราชการ
2. การจัดการศึกษาเพื่อคุณประโยชน์ของประชาชน
3. เพื่อบำรุงรักษาพระศาสนา

**จากเป้าหมายทั้ง 3 เห็นได้อย่างชัดเจนถึงการที่ทรงเตรียมการรับมือ
กับกระแสโลกาภิวัตน์ของยุคนั้น (ครั้งหลังปลายศตวรรษ 18)**

- การศึกษาจะพาไปสู่การปฏิรูปปรับปรุงบ้านเมืองทุกด้าน
- ทรงเห็นความสำคัญของการสร้างคนเพราะขาดคนผู้มีความรู้
ความสามารถ

พระราชหัตถเลขาถึงพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์
เมื่อวันที่ 21 มกราคม ร.ศ. 117

“ในบ้านเมืองเวลานี้ไม่ขัดสนอันใดยิ่งกว่าคน
การเจริญอันใดเป็นไปไม่ได้เร็วก็เพราะ
เรื่องคนนี่อย่างเดียว เพราะเหตุขัดสนเช่นนี้
จึงต้องจำใช้ฝรั่ง ในที่ซึ่งคนเรายังมีความรู้
ความสามารถไม่พอ”

ขั้นตอนการวางรากฐานการศึกษา

ก. บุตรขุนนาง

- พ.ศ. โรงเรียน
- 2414 โรงเรียนสอนภาษาไทยในวัง
- 2415 โรงเรียนสอนภาษาอังกฤษในวัง
- ส่งบุตรเจ้านายที่เรียนดีไปศึกษาภาษาอังกฤษที่สิงคโปร์
- 2423 โรงเรียนสุนันทาลัย (สตรี)

เจ้านายที่ไปศึกษาภาษาอังกฤษที่สิงคโปร์

โรงเรียนสุนันทาลัย (สตรี)

โรงเรียนสอนภาษาอังกฤษในวัง

2425 โรงเรียนทหารมหาดเล็ก (วิชาทหาร การแผนที่)
เพื่อแก้ปัญหาพรมแดนและการขยายอำนาจ
ของจักรวรรดินิยม

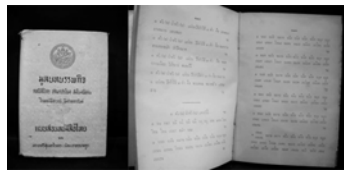

ข. รายชื่อทั่วไป

พ.ศ. โรงเรียน
2427 โรงเรียนวัดมเหยงคณ์พาราม กรุงเทพฯ
(ระดับประถมศึกษาแห่งแรก)
ต่อมาตั้งโรงเรียนประถมตามจังหวัดต่าง ๆ

โรงเรียนวัดมเหยงคณ์พาราม

หนังสือชุดมูลบทบรรพกิจ

การตั้งกระทรวงธรรมการ

อุดมศึกษา

มัธยมศึกษา

ประถมศึกษา

นักเรียนเรียนดี ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวง
ไปศึกษาต่อต่างประเทศ

ข้อสังเกตจากหน้า 34 ข้อ 4

“...ความจำเป็นต้องทำให้บ้านเมืองให้ทันสมัย
มีลักษณะเป็นการทำบ้านเมืองให้เข้าระบบตะวันตก...
ผลกระทบมาถึงปัจจุบัน”

อุปสรรคในการจัดการศึกษาสมัยรัชกาลที่ 5

การรักษาโรคกับคนที่ละทิ้งราก

ผลของการศึกษาแบบตะวันตกกับสังคมไทย

- โรงเรียนของมิชชันนารีสร้างค่านิยมแบบตะวันตก
- วิชาคณิตศาสตร์ที่หันต่อวิชาการแบบตะวันตก
- วัฒนธรรมทบาทสำหรับการศึกษาระดับสูง
- ปัญญาชนไทยที่เรียนต่อต่างประเทศต้องการเปลี่ยนระบบการปกครองเพื่อความทันสมัย

การศึกษาช่วง 2475 – จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

- การศึกษาชายผู้ราษฎรมากขึ้น
- จอมพล ป. ใช้การศึกษาสร้างวัฒนธรรม และลัทธิชาตินิยม
- การศึกษาสร้างชนชั้นกลางที่ตอบสนองระบบทุนนิยม

สังคมไทยกับโลกาภิวัตน์

สงครามเย็น และบทบาทในการพัฒนาประเทศโดยความช่วยเหลือของอเมริกา (IMF WTO แผนพัฒนาเศรษฐกิจไทย)

“งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข”

= บริโภคนิยม วัตถุนิยม

ค่านิยมแบบตะวันตก

- การห่อฝรั่ง
- ลอกเลียนแบบโดยทิ้งรากของตน
- บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ระบบการศึกษาที่ทิ้งท้องถิ่นและวัฒนธรรมดั้งเดิม เนื่องจาก

- ศูนย์กลางสำคัญเหนือท้องถิ่น
- การไต่เต้าผ่านการศึกษาโดยท้องถิ่น
- ค่านิยม “การเป็นเจ้าของคน”
- รับใช้ระบบทุนนิยมเต็มตัว = ผลิดคนสู่วิชาชีพที่อาศัยความชำนาญเฉพาะด้าน

แนวคิด Social Darwinism ที่แฝงอยู่ในระบบการศึกษา

- การต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด (Struggle for Survival)
- ชัยชนะของผู้แข็งแรง (Survival for the Fittest)
- การเลือกสรรของธรรมชาติ (Natural Selection)
(การแข่งขัน, การได้เปรียบเสียเปรียบ, การแบ่งแยก)

ระบบการศึกษาแบบแยกส่วน เช่น วิทยาศาสตร์และศิลปะ

- ในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน
- การแยกย่อยตามรายวิชา
- การเรียนภาษาแบ่งเป็น 4 ทักษะ

Reading Writing Speaking Listening

ดูตารางของหลักสูตรปริญญาตรีทั่วไป

เทอม 1

ชั้นปี						
4						
3						
2						
1						
วิชา	1	2	3	4	5	6

เทอม 2

ชั้นปี						
4						
3						
2						
1						
วิชา	1	2	3	4	5	6

2530 – ปัจจุบัน

- ความเป็นอุตสาหกรรม
- โลกาภิวัตน์ โลกไร้พรมแดน
- การแบ่งแยก / แปรลกแยก

**ตรวจสอบคุณภาพการเรียนการศึกษา
(ดูบริบททางสังคม – ชนชั้น ร่ำรวย/ยากจน)**

โรงเรียน

รัฐบาล

เอกชน

ระดับ

อนุบาล

ประถม

มัธยม

อุดม

สายอาชีพต่างๆ

จุดมุ่งหมายสูงสุด “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลความสุข”

- การเตรียมตัว กวดวิชา เพื่อสอบเข้าในทุกระดับ
- ระบบเครือข่าย / อุปถัมภ์

การศึกษา เพื่อ ตอบสนองสังคมบริ โลกนิยม / วัตถุนิยม

อุดมการณ์ ขับเคลื่อนอยู่บนวิถีคิดที่ดูความสำเร็จจากวัตถุ /
รูปแบบ / เปลือกนอก

**เปรียบเทียบ จุดมุ่งหมายการศึกษา
ของยุคเก่ากับยุคปัจจุบัน**

สภาพชุดภาษาที่ใช้เรียก ครู - ลูกศิษย์
 ผู้สอน - นักศึกษา
 (ลูกจ้าง) - (ลูกค้า)

(บทความ “บริษัท มหาวิทยาลัย...จำกัด”)

การบรรยายครั้งต่อไป

หัวข้อ 3.4 เทคโนโลยีการสื่อสาร ศิลปะ วรรณกรรม

นักศึกษาดู website โดยตรงของภาพยนตร์เรื่อง

Twilight

Narnia

Harry Potter
